

disse, selv om de finder det formaalstjenligt at abstrahere fra Virkeligheden og behandle Arbejdslønnen som en af økonomiske Faktorer entydigt bestemt Størrelse, vil benægte, at de konkrete Lønsatser i høj Grad er paavirket af ikke-økonomiske Forhold, ja ovenikøbet under Tiden er fastsat af Staten.

I Skriftets 3. Afsnit behandler han Magtteorien kritisk og kommer bl. a. til det Resultat, at naar man f. Eks. kan paa-vise, at en Aktion for højere Løn fra Fagforeningernes Side ikke er kronet med Held, eller at Lønstigninger er sket i Fag, hvor Fagforeningerne ingen Rolle har spillet, ligger deri intet Bevis for Magtteoriens Uholdbarhed; thi der findes andre Former for Magt end disse Organisationer; de har aabenbart i disse Tilfælde staaet over for en endnu stærkere Magt, som da netop har givet Udslaget. Dette er vel rigtigt, men denne Magt kan næppe have været andet end de økonomiske Forhold, og der synes da virkelig deri at ligge et Argument mod Teoriens Holdbarhed eller i hvert Fald mod dens Betydning til Forklaring af de konkrete Lønforhold.

Hovedargumentet mod den saakaldte Magt teori synes dog at maatte blive, at den overhovedet ikke kan betragtes som en Lønteori. Af en saadan maa man nemlig forlange, at den kan forklare Arbejdslønnen. Men dette kan den ikke. „Teorien“ gaar kun ud paa, at Lønnen ikke er entydigt bestemt ved de økonomiske Forhold, men angiver ikke, hvilke andre Forhold, der entydigt bestemmer Arbejdslønnen. Den siger da ikke andet, end at en Teori, der forklarer Virkeligheden paa dette Omraade er umulig, idet Styrken af de Faktorer, der er bestemmende, maa undersøges i hvert enkelt Tilfælde.

Forf. slutter da ogsaa med at sige, at man i Virkeligheden ikke er kommet længere end til at stille Problemet, og at Fremtidens Bestræbelser maa gaa ud paa at finde Lovmæssighed i de mangeartede Forhold, der sammenfattes under Kategorien Magt.

Jørgen Pedersen.

Der Reichshaushaltplan. Von Dr. rer. polit. FRITZ NEUMARK, Privatdozent an der Universität Frankfurt a. M. (406 Sider. Gustav Fischers Forlag. Jena).

Skønt Læren om Statsbudgettet ikke hører til Finansvidenskabens centrale Spørgsmaal, knytter der sig dog en betydelig Interesse til Budgettets hele Tilblivelseshistorie fra dets første Forberedelse til det staar fuldt færdigt som en i vor Tid mægtig og stærkt sammensat Mekanisme. En saadan Redegørelse foreligger for det tyske Riges Vedkommende i det ovennævnte Værk af Dr. Fritz Neumark. Det indledes med et lille Afsnit

disse, selv om de finder det formaalstjenligt at abstrahere fra Virkeligheden og behandle Arbejdslønnen som en af økonomiske Faktorer entydigt bestemt Størrelse, vil benægte, at de konkrete Lønsatser i høj Grad er paavirket af ikke-økonomiske Forhold, ja ovenikøbet under Tiden er fastsat af Staten.

I Skriftets 3. Afsnit behandler han Magtteorien kritisk og kommer bl. a. til det Resultat, at naar man f. Eks. kan paa-vise, at en Aktion for højere Løn fra Fagforeningernes Side ikke er kronet med Held, eller at Lønstigninger er sket i Fag, hvor Fagforeningerne ingen Rolle har spillet, ligger deri intet Bevis for Magtteoriens Uholdbarhed; thi der findes andre Former for Magt end disse Organisationer; de har aabenbart i disse Tilfælde staaet over for en endnu stærkere Magt, som da netop har givet Udslaget. Dette er vel rigtigt, men denne Magt kan næppe have været andet end de økonomiske Forhold, og der synes da virkelig deri at ligge et Argument mod Teoriens Holdbarhed eller i hvert Fald mod dens Betydning til Forklaring af de konkrete Lønforhold.

Hovedargumentet mod den saakaldte Magt teori synes dog at maatte blive, at den overhovedet ikke kan betragtes som en Lønteori. Af en saadan maa man nemlig forlange, at den kan forklare Arbejdslønnen. Men dette kan den ikke. „Teorien“ gaar kun ud paa, at Lønnen ikke er entydigt bestemt ved de økonomiske Forhold, men angiver ikke, hvilke andre Forhold, der entydigt bestemmer Arbejdslønnen. Den siger da ikke andet, end at en Teori, der forklarer Virkeligheden paa dette Omraade er umulig, idet Styrken af de Faktorer, der er bestemmende, maa undersøges i hvert enkelt Tilfælde.

Forf. slutter da ogsaa med at sige, at man i Virkeligheden ikke er kommet længere end til at stille Problemet, og at Fremtidens Bestræbelser maa gaa ud paa at finde Lovmæssighed i de mangeartede Forhold, der sammenfattes under Kategorien Magt.

Jørgen Pedersen.

Der Reichshaushaltplan. Von Dr. rer. polit. FRITZ NEUMARK, Privatdozent an der Universität Frankfurt a. M. (406 Sider. Gustav Fischers Forlag. Jena).

Skønt Læren om Statsbudgettet ikke hører til Finansvidenskabens centrale Spørgsmaal, knytter der sig dog en betydelig Interesse til Budgettets hele Tilblivelseshistorie fra dets første Forberedelse til det staar fuldt færdigt som en i vor Tid mægtig og stærkt sammensat Mekanisme. En saadan Redegørelse foreligger for det tyske Riges Vedkommende i det ovennævnte Værk af Dr. Fritz Neumark. Det indledes med et lille Afsnit

om Spørgsmaalet Budget i Almindelighed, der ogsaa tager Hensyn til Forholdene udenfor Tyskland, for i de følgende Kapitler at beskæftige sig indgaaende med sit specielle Emne: den tyske Rigshusholdningsplan. I disse Kapitler behandler Fremstillingen bl. a. Reglerne om det tyske Rigsbudgets Begrænsning i Henseende til Sted og Tid og om dets materielle Indhold, dets Enhed og Fuldstændighed. I nær Forbindelse hermed behandles det højst betydningsfulde Spørgsmaal om Valget mellem Brutto- eller Nettobudget. Det oplyses, at Bruttosystemet i Tyskland, som i de fleste andre Stater, har udviklet sig stadig stærkere uden dog helt at kunne fortrænge Nettosystemet, der f. Eks. delvis bestaar for Postvæsenets Vedkommende. Iøvrigt er Rigets Husholdning paa mange Maader blevet stærkt berørt af de ved Verdenskrigen fremkaldte Forhold. Noget af det mest betydningsfulde i saa Henseende er det, at Rigsjernbanerne ved en Lov af 30. August 1924 er blevet udskilt og henlagt til et Selskab af offentligretlig Karakter, der har sin egen Retssubjektivitet og hvis Indtægter og Udgifter falder udenfor Rigsbudgettet. Blandt andre Emner af Interesse drøfter Bogen ogsaa Spørgsmaalet om det ønskelige i en større eller mindre Specialisering af Statsudgifterne og omtaler her bl. a., at baade fremragende Finanspolitikere (Thiers) og teoretiske Nationaløkonomer (Adolph Wagner) er Modstandere af en meget vidtdreven Specialisering. Bogens Slutningskapitel indeholder en interessant Redegørelse for den meget store Betydning, som man i vore Dage og med Rette tillægger Budgettets Offentlighed under alle dets forskellige Udviklingsstadier og som aabner Adgang for de Sagkyndige til at øve en heldbringende Kritik, medens Anskuelserne tidligere gik i den stik modsatte Retning.

Neumarks Bog indholder en sand Rigdom af Oplysninger om den tyske Rigshusholdningsplan og har derfor i første Række Interesse for dem, som ønsker at underkaste denne Plan et indgaaende Studium. Men Forfatteren har tillige en stor Viden om tilsvarende Forhold i andre Lande, som han meget ofte fremdrager til Belysning af de hjemlige Forhold. Og dette bidrager til at give hans Fremstilling forøget Værdi.

Cordt Trap.

ALFRED WEBER's Theory of the location of industries. Engelsk Udgave med Introduktion og Noter ved C. J. Friedrich, Ph. D. The University of Chicago Press, Chicago. 1929. 256 Sider. \$ 3,00.

Den foreliggende Bog er en Oversættelse til Engelsk af Alfred Webers i 1909 paa Tysk udgivne industrielle Standorts-